№ 214. Wtorek 20. Września 1859. Rok wydania 49.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkomi dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Dania. — Rosya. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Jego c. k. Apost. Mość raczył najwyższem postanowieniem z 29. lipca r. b. zezwolić najłaskawiej na stanowcze zatrzymanie kompletnych gimnazyów o ośmiu klasach w Tarnopolu, Stanisławowie i w Samborze z przepisanym stanem nauczycieli i płac na koszta publicznego funduszu szkolnego z zachowaniem dotacyi uzyskanej dla nich z funduszów miejscowych.

Co się niniejszem stosownie do uchwały wys. c. k. ministeryum wyznań i nauk z 22. sierpnia 1859 l. 11982 podaje do wiadomości powszechnej.

Lwów, 12. września 1859.

Ofiary na utworzenie korpusu ochotników w obwodzie *brzeżańskim.*

IV. W powiecie Chodorowskim. Ofiarowali WW. Właściciele dóbr: c. k. szambelan, komisarz hrabia Lanckoroński w Chodorowie 200zł.; c. k. szambelan Włodzimierz Borkowski w Bagniszczu 120zł.; Anna Głogowska w Psarach 70zł.; Michał Tustanowski w Knihiniczu 100zł. w obligacyi; Róża Szeptycka w Dziewiętnikach 50zł.; Antoni Rudziński w Leszczynie 20zł.; Bazyli Wysoczański w Laszkach dolnych 15zł.; Jan Leszczyński w Łuczanach 5zł. Dzierżawcy dóbr: Michał Ciemierzyński w Brzozdowcach 20zł.; Baczykowski w Laszkach 10zł.; rz. kat. proboszczowie: Stanisław Kastory w Brzozdowcach 15zł. 75c.; Tadeusz Piątkowski w Chodorowie 5zł. 25c. Dzierżawcy dóbr: Ludwik Zakij w Ostrowie 11zł. 55c.; Maciej Konopacki w Dulibach 5zł. 25c.; gr. kat. proboszczowie: Jan Juzyczyński w Boryniczu 20zł.; Mikołaj Kocowski w Otyniowicach 20zł.; dalej Anna Knisch, wdowa po sekretarzu urzędu obwodowego 5zł.; gr. kat. proboszczowie: Mikołaj Wasilkowski w Mołotowie 5zł. 25c.; Jerzy Bobikiewicz w Wasiuszynie 5zł. 25c.; Jan Turkiewicz w Knihiniczu 2zł.; Jan Łysiak w Pomoniecie 2zł. 10c.; Jędrzej Zawadowski w Laszkach 2zł. 10c.; gmina Laszki dolne 5zł.; gr. kat. proboszczowie: Józef Taciewicz w Dulibach 4zł.; Jan Taciewicz w Leszczynie 3zł.; Stefan Winnicki w Stańkowcach 3zł.; Antoni Łopaczyński w Hołdowicach 1zł. 5c.; Jan Kłosiewicz w Podniestrzanach 2zł.; Jan Biliński w Dolinianach 2zł. 10c.; Mikołaj Łopuszański, dziekan w Brzozdowcach 5zł.; gr. kat. proboszczowie: Antoni Szwedzicki w Nowosielcu 5zł. 25c.; Jan Filipowski w Dziewiętnikach 3zł.; Jan Stupnicki w Chodorowie 5zł.; Michał Sabath w Ostrowie 5zł. 25c.; żydowska gmina Knihinicze 50zł.; Ludwik Karszniewicz, prywatny lekarz w Strzeliskach 5zł. 25c.; Ferdynand Szybiński, administrator dóbr w Zalescach 5zł.; Henryk Hickiewicz, dzierżawca dóbr w Dymidowie 2zł. 10c.; Sabian Kozaryn, dzierżawca dóbr w Kniesiele 10zł.; Jan Gołębski, dzierżawca dóbr w Juszkowcach 5zł. 25c.; żydowska gmina Brzozdowce 50zł.; Piotr Gromnicki, gr. kat. proboszcz w Zagórzecach 5zł. 25c.; Stanisław Wasilkowski, ekonom w Sadkach 2zł. 10c.; Karol Bazoni, aktuaryusz urzędu powiatowego 4zł.; Sylwester Jaguszowski, kancelista 4zł. 10c.; Wolf Willig, dzierżawca propinacyi w Psarach 4zł.; Sender Jupiter, dzierżawca propinacyi w Stankowcach 1zł.; Chaim Willig, dzierżawca propinacyi w Pomoniecie 3zł.; Majer Diamandstein, dzierżawca propinacyi w Podniestrzanach 2zł.; Littmann Kalter w Zagóreczku 2zł.; Czarna Markus w Ostrowie 3zł.; żydowska gmina Chodorów 100zł.; Franciszek Balzer, przełożony powiatowy 5zł.; Ferdynand Szybiński, komisarz dóbr Zalesce 10zł.; Nussim Feld, dzierżawca propinacyi w Turzanowcach 1zł.; Lippa, dzierżawca propinacyi w Drohowyżu 3zł.; Eisig Brühl, dzierżawca propinacyi w Horodyszczu 2zł.; Samuel Apsel, dzierżawca propinacyi w Boroniczu 3zł.; Abraham Apsel, dzierżawca propinacyi w Dolinianach 4zł.; Majer Sacher, dzierżawca propinacyi w Wasiuczynie 2zł.; Salamon Lerner, dzierżawca propinacyi w Bukawinie 2zł.; Jossel Kupferschmidt, dzierżawca propinacyi w Nowosielcach 2zł.; Icig Hasten, dzierżawca propinacyi w Mojadyńcach 2zł.; Icek Kalter, dzierżawca propinacyi w Suchrowie 2zł.; Leib Eichenstein, dzirżawca propinacyi w Demidowie 2zł.; gmina Borynicze 7zł.; gmina Podhorce 3zł. 80c.; N. N. 198zł., zatem razem 1260zł. aust. wal.

Sprawy krajowe.

(Patent cesarski w sprawach kościoła ewanielickiego. Ciąg dalszy.)

§. XVII. Każdej superintendenturze wolno jest tak długo, pokąd w tej mierze w drodze synodalnego prawodawstwa nie wyjdą ważne w powszechności postanowienia — wydawać takie rozporządzenia, jakie uzna za rzecz potrzebną dla uregulowania trybu wykształcenia tych uczniów ze szkół gimnazyalnych występujących i ich nadzorowania, którzy poświęcają się służbie kościelnej lub szkolnej, i w tym zamiarze zwiedzają uniwersyteta zagraniczne, lub chcą się przenieść do krajowych zakładów teologicznych. Z tej miary mogą superintendentury żądać większego wykształcenia, niż je przepisami rządowemi oznaczono, i wytknąć te przedmioty naukowe, których wiadomość dokładnie nabyta upoważniłaby mogła uczniów wspomnionej kategoryi do zwiedzania uniwersytetu lub do pobierania nauki teologicznej. Mogą więc zastrzedz sobie potwierdzenie świadectw dojrzałości takich uczniów, i od wszystkich kandydatów, którzy zwiedzają uniwersytet lub zakład teologiczny niezawisły od tej superintendentury, do której należą, żądać dokładnych zaświadczeń peryodycznych z nauk przez nich odbytych.

Kandydaci, którzyby tym wymaganiom zadość nie uczynili, nie mają być uwzględnieni.

§. XVIII. Teologiczne zakłady naukowe, które dla jednego lub drugiego z obu wyznań istnieją zosobna według dotychczasowego urządzenia, mają i nadal pozostać w tej odrębności.

Będzie to jednak zadaniem synodu najbliższego wypracować ustawę względem urządzenia i uregulowania nauk teologicznych dla tego wyznania, którego organem jest odnoszący się synod, i przedłożyć do potwierdzenia Naszego.

§. XIX. Nauczyciele ustanowieni w porządku przepisanym przy szkołach ludowych lub wyższych przez upoważnione patronaty szkolne, mogą uchyleni być z swej posady tylko w drodze uregulowanej procedury karnej, którą w instancyi prawem kościelnem przepisanej przeprowadzić należy. W takim jednak razie, gdyby względy karności szkolnej niedozwalały zwłoki, może patronat rozporządzić tymczasowe usunięcie z posady nauczycielskiej.

§. XX. Gminy kościelne (gminy parafialne, senioraty, superintendentury) są upoważnione do nabywania własności w każdej drodze prawnej.

§. XXI. Fundacye szkolne i kościelne obracać można tylko na rzecz szkoły i kościoła odnoszącego się wyznania.

§. XXII. Spory o przeznaczenie i użycie majątku kościelnego, szkolnego i fundacyjnego rozstrzygać mają kościelne zwierzchności sądowe (§. V.).

§. XXIII. Administracya majątku ich kościelnego, szkolnego i fundacyjnego przypada i nadal w myśl artykułu 26 z roku 1791, §. 10. wyłącznie ewangielikom obydwóch wyznań. Nadzór administracyjny postępowania ich w tej mierze przysłuża ministerstwu wyznań i oświecenia z prawem wglądania w razie potrzebnym w dokumenta fundacyjne, rachunki i inne akta administracyjne, a w razie nadwerężenia funduszów może ministeryum wydać wszelkie potrzebne polecenia względem ich zabezpieczenia i wyrównania szkody.

§. XXIV. Fundacye i inne dokumenta, któremi na rzecz kościołów lub szkół przeznaczono jaką własność ruchomą lub nieruchomą, nie mogą zawierać żadnych postanowień sprzecznych z istnącemi przepisami prawnemi.

Superintendentury będą mieć stałe siedziby urzędowe, a według tych otrzymają superintendencye nazwy swoje. (C. d. n.)

Hiszpania.

(Wiadomości bieżące. — Doniesienia z Ceuty.)

Madryt, 11go września. Francuski poseł przy tutejszym dworze p. Barrot powrócił do Madrytu.

— Książę i księżna Małakowy także tu przyjechali, i dopiero dnia 15go opuszczą stolicę Hiszpanii.

— *Gaceta* donosi, że napaść Maurów na Ceutę dnia 9. b. m. odparto bagnetem, przyczem 5 Maurów poległo, a wielu raniono. Strata wojska hiszpańskiego nieznaczna.

— *Corresp. autogr.* donosi, że według ostatnich wiadomości z Ceuty wspierał paropływ „Pilas" i kanonierska szalupa ogień fortecy na Maurów. Już wyładowało sześć batalionów na wyspę Ceutę. Pułk kawaleryi i pociągów spodziewano się co godzina. Nadeszło także 1000 namiotów, przybory wojenne i kilku oficerów sztabowych. Cztery parostatki stały na kotwicy w zatoce.

Anglia.

(Reformy w wojsku. — Przygody w wyprawie do stolicy chińskiej. — Fortyfikacya w Gibraltarze. — Szkody na okręcie Great Eastern.)

Londyn, 14. września. Wszystkie prawie angielskie dzienniki zestawiają chińskie wypadki z smutnym stanem Indyi, i przy teraźniejszych stosunkach na wschodzie upatrują w dymisyonowaniu 6000 a może i więcej europejskich żołnierzy w Bengalii prawdziwe nieszczęście.

— O walce między Anglo-Francuzami i Chinami donoszą, że ze strony sprzymierzonych brało udział 13 statków o 35 działach. I Amerykanie pomagali o tyle, że za pomocą małych parowców holowali niektóre łodzie większych angielskich okrętów na plac boju, a po skończonej walce znaczną liczbę ludzi zabrali na swe okręta. Liczbę chińskich fortów podają na 5, a były uzbrojone w 90 do 100 dział.

Do zagranicznego urzędu w Londynie nadszedł 12. b. m. na Alexandryę i Konstantynopol następujący telegram:

„Admirał Hope stanął dnia 17. czerwca u ujścia rzeki Pejho i postrzegł, że fortyfikacye były odbudowane na nowo; ale nie było widać ani dział, ani ludzi. Wnijście do rzeki zatarasowane było belkami i palami. Pełnomocnicy połączyli się 20. czerwca z eskadrą, a że o przyjeździe ich nie chciano nic wiedzieć, więc postanowiono dnia 25. czerwca wymusić wnijście. W tem odsłoniły nagle mongolskie wojska liczące 20.000 ludzi zakryte baterye i rozpoczęły morderczy ogień. Po zaciętej walce zmuszona była eskadra cofnąć się ze stratą okrętów „Cormorant", „Lee" i „Plover" i 464 poległych i rannych. Francuzi z 60 ludzi mieli 14 poległych i rannych. (Inne wersye tej samej depeszy podają stratę Francuzów na 14 lub 16 poległych, a 60 rannych). Pełnomocnicy powrócili do Szanghaj. W głębi Chin ma panować spokój. Co do Kantonu nie ma żadnej obawy; ale dla ostrożności rozbrojono wojsko tatarskie."

— Paryskiemu dziennikowi *Pays* piszą o wojskowych reformach następujące szczegóły: Komisya ustanowiona przed kilką miesiącami dla wynalezienia najlepszych środków na utrzymanie żołnierzy w zdrowym stanie, miała wyrzec, że najstosowniejszym byłoby środkiem, ażeby żołnierzy uczyć tańcu, w bilar, w piłkę i gimnastyki. To zdanie podzielił minister wojny i nakazał, by pułkownicy posprawiali z funduszów pułku wszystko, co do tego potrzeba, i starali się, ażeby te uchwałę wprowadzić w wykonanie od dnia 1. stycznia.

Dnia 7. stycznia wysłano z Woolwichu działa przygotowane pod dyrekcyą kapitana Armstronga, a przeznaczone na uzbrojenie nowych fortyfikacyi Gibraltaru: składają się z 4 bateryi. Każda z tych bateryi będzie uzbrojona w 15 dział Armstronga najcięższego kalibru. Ciężar tych dział jest tak wielki, że z fabryki do portu ciągnęło każde działo 15 mułów. Donośność strzału przenosi podług prób 8 kilometrów; tam, gdzie zapał, jest optyczny przyrząd, by z odległości widzieć można brać na cel. Prócz tych bateryi właśnie teraz kończą w Portsmoucie budowę pływających bateryi krytych. Te baterye przeznaczone są głównie na obronę portu w Gibraltarze.

Do *Times* piszą: Teraz dopiero, gdy ochłonięto z pierwszego przerażenia po explozyi na statku „Great Eastern", dowiadujemy się bliższych szczegółów. Okazuje się teraz, że szkoda nie jest tak wielka, jak w pierwszej chwili mniemano, a nawet że w stosunku do wielkości explozyi wcale jest mała. Rozumie się, że cienkie drewniane ściany w kabinach i kruche ozdoby wielkiego salonu zupełnie zostały zniszczone, albo mocno uszkdozone, główne zaś części statku ucierpiały tak mało, jak od strzału z pistoletu. Ale żelazne balki u wielkiego pokładu w pobliżu, gdzie była explozya i olbrzymie przyrządy żelazne opasujące komin do koła popękały jak z próchna, lecz belki poprzeczne, co stanowią właściwą siłę okrętu wytrzymały wstrząśnienia. Gdy okręt zawinął do zatoki w Portland zebrał się wydział z obecnych dyrektorów i kapitana Harrison, ażeby zająć się niezwłocznie naprawą uszkodzonych części okrętu. Koszta naprawy wynosić będą 5000 funt. szt., z tych przypada 1000 funt. szt. na dekoracye wielkiego salonu.

Francya.

(Wiadomości bieżące. — Okolnik papieski do biskupów.)

Paryż, 14. września. Powrót Cesarza do Paryża naznaczają teraz z największą pewnością na dzień 25. b. m.

— Mówią, że lord Cowley odwiedzi za kilka dni Cesarza w Biarritzy. Pan Reizet odjechał tam dziś zrana, a podróży jego nadaje większą wagę równoczesna obecność Króla belgijskiego. Hrabia Walewski pojedzie dopiero na przyszły tydzień do Cesarza.

— Powszechna uwaga zwrócona jest teraz na Włochy i Chiny. Co do Włoch spodziewają się, że konferencye Cesarza z Królem Belgów, który w tak poufnych stosunkach zostaje z dworami w Wiédniu i Londynie, przyczynią się do załatwienia kwestyi środkowych Włoch. Co do Chin nic wprawdzie nie nadmieniają dzisiejsze dzienniki, wszyscy jednakżą tego przekonania, że układy między Francyą a Anglią są w toku, ażeby na Chiny przygotować wspólną wyprawę, co niezawodnie umocni wielokrotnie wstrząśnione przymierze tych mocarstw.

Monitor donosi, że Cesarz i Cesarzowa opuściwszy St. Sauveur dnia 11. b. m. i zwiedziwszy w przejeździe opactwo Bathazam przyjechali do Tarbes o 7. godzinie wieczorem. O 12. godzinie następującego dnia byli Ich Mość Cesarstwo z powrotem w Biarritz. Wszędzie witała Ich ludność z wielkiem uniesieniem.

— Jego Świątobliwość Papież zawezwał arcybiskupów i biskupów, ażeby względem bieżących kwestyi odnoszących się do Jego świeckiego i kościelnego stanowiska oświadczyli pisemnie swoje zdanie. Takie wezwanie otrzymało także francuskie wyższe duchowieństwo, które jak słychać miało odpowiedzieć nie tyle w duchu francuskiej polityki ile w duchu papieskiej godności.

Na giełdzie rozeszła się pogłoska, że już wydano rozkaz do uzbrojenia okazałej floty i 10.000 ludzi wojska lądowego, ażeby wspólnie z Anglią szukać pomsty za klęskę poniesioną w Chinach. Niepodlega wątpliwości, że za admirałem Paget, który już odpłynął z Marsylii, wysłano depeszę z rozkazem, ażeby w Suez oczekiwał nowych instrukcyi.

— Mówią, że wykonanie dekretu wydanego dnia 25. stycznia 1852 roku względem przedaży dóbr familii orleańskiej ma być wstrzymane.

— Według dziennika *Courrier de Bretagne* zamówił minister marynarki 200.000 kul i 30.000 gwintowanych karabinów dla piechoty marynarskiej.

— Admirał Jurien de la Graviere ma być mianowany naczelnem wodzem północnej eskadry zgromadzającej się w Brescie.

Włochy.

(Stan rzeczy w Toskanii. — Sprawy włoskie.)

Korespondent dziennika *Times* pisze z Florencyi z 6. b. m.: „Od trzech dni niepowziął rząd toskański nietylko żadnych kroków dla poparcia sprawy przyłączenia Toskanii do Sardynii, lecz nadto unieważnił jeszcze i to, cokolwiek dawniej w tej mierze uczynił lub postanowił wykonać. Herby sardyńskie zdjęto znowu z zabudowań publicznych, a *Monitor* urzędowy wychodzi bez żadnego godła. Rozporządzenia publiczne wychodzą „w imieniu rządu toskańskiego", a ministrowie oświadczają poufnie przyjaciołom swoim, że gonfaloniere florencki, margrabia Bartolommei (demonstracyą swoją po otrzymaniu odpowiedzi Wiktora Emanuela danej deputacyi toskańskiej) przekroczył swe pełnomocnictwo... Jednego z najznakomitszych członków gabinetu teraźniejszego zapytano wczoraj, czyby też nie wypadało zatknąć herbów sardyńskich, na co taka miał dać odpowiedź: Tego uczynić nie wypada, gdyż Sardynia potrzebuje na to przyzwolenia wielkich mocarstw.

Na pytanie, czyli postanowiono już ogłoszenie konstytucyi sardyńskiej odrzekł tenże minister, że to sprzeciwiałoby się zasadom prawodawstwa toskańskiego i niezgadzałoby się ze systemem administracyi toskańskiej, która wypadałoby utrzymać odrębnie na wszelki wypadek, a co do uchylenia słupów pogranicznych i zniesienia należytości celnych, tedy oświadczył, że krok taki pozbawiłby Toskanię głównych jej dochodów.

— **Z Bononii** donoszą *Litgr. kor. austr.* z 11. b. m.: Jenerał Fanti, który jak wiadomo otrzymał dymisyę z armii piemonckiej, pracuje gorliwie nad utworzeniem armii rewolucyjnej. Garybaldi pojechał 9. b. m. do Ferrary; towarzyszy mu batalion wojska toskańskiego, inne oddziały mają wyruszyć za nim. Pokazuje się ztąd, że wojska ligi zamyślają głównie koncentrować się w państwach papieskich. Gazeta modeńska oznajmia w swym numerze z 10. b. m., że komandor Malmusi, prezydent zgromadzenia naro-

dowego i margrabia Camillo Fontanelli powrócili z misyi swej do Paryża, i mają wkrótce zdać sprawę zgromadzeniu.

Gazette de midi zawiera z Rzymu doniesienie, że znaczna liczba emisaryuszów wyruszyła do południowych Włoch, by podburzyć także spokojne dotąd prowincye półwyspu. Paryskiej *Union* donoszą z Turynu, że przestrogi zawarte w znanym artykule *Monitora* względem wiernego dopełnienia stypulacyi ułożonych w Villafranca, były już dawniej podane gabinetowi turyńskiemu w drodze dyplomatycznej, i przeto zdaje się słusznie utrzymywać *Indipendante*, że oświadczenia *Monitora* niebyły wcale niespodziewane.

Niemce.

(Ochotnicy berlinscy wcielni do pułków. — Agitacya za politycznem stanowiskiem Niemiec. — Reformy w związku niemieckim.)

Jednorocznym ochotnikom berlińskiego garnizonu, którym z dniem 1. października b. r. kończył się już rok służby i którzy jak wszyscy ich poprzednicy spodziewali się otrzymać dymisyę, odczytano dnia 8. b. m. rozkaz pułkowy, że ich uwolnienie z wojska nie nastąpi dnia 1. października b. r. i że w tym dniu oddani zostaną na dalsze półrocze do batalionu landwery gwardyi stojącego garnizonem w Berlinie. Równocześnie z tym dniem przestają być ochotnikami i tracą przynależne im odznaki, natomiast otrzymają żołd wojskowy i stają odtąd pod każdym względem z żołnierzem na równi. *Bresl. Ztg.* dodaje w tej mierze:

„Rozumie się samo przez się, że rodzice tych młodych ludzi wcale nie są uradowani tem nowem rozporzadzeniem wojskowem, gdyż tem samem synowie ich jeszcze dłużej wstrzymani zostaną od dalszego kształcenia się w naukach, któreby im zapewniały przyszłość; ale z tem większą radością powitali to nowe rozporządzenie wszyscy, którzy pragną powiększenia zbrojnej siły w Prusiech.“

— Agitacya w „kwestyi niemieckiej“ dotąd nieustaje, i zdaje się, że na przyszłych dodatkowych wyborach do sejmu zamierzają korzystać, ażeby kandydatów wybadać co rozumieją o niemiecko-politycznem stanowisku.

W ministeryum spraw wewnętrznych pracują nad ułożeniem projektu dalszego uregulowania administracyi wiejskiej policyi.

— *Leipz. Ztg.* donosi z Frankfurtu z dnia 12. września:

„W kołach dobrze o rzeczy zawiadomionych potwierdza się ta wiadomość, że najznaczniejsze niemieckie państwa środkowe a między tem Bawarya, Wirtemberg i Hanower przesłały notę rządowi pruskiemu odnoszącą się do stanowiska Prus w obec niemieckiej konstytucyi związkowej. Dodają jednak przytem, że ta nota niezostała Prusom przesłana w formie wezwania do oświadczenia się, czyli konstytucyę związkową w ogóle jeszcze uznaje. Że rząd państwa tego uznaje konstytucyę związkową, rozumie się samo przez się, gdyż znajduje się z innemi państwami niemieckiemi w związku, który ogłoszono za nierozłączny.

W nocie tej odwołano się do tych oświadczeń, jakie uczyniono podczas ostatniego przesilenia politycznego Prus co do uchwał większości związku, któremi w czynnościach swych jako wielkie mocarstwo europejskie powodować się niemogły, tudzież co do wojennej konstytucyi związkowej, jaką nagle uznać musiały za bardzo niedokładną. Notą wspomnioną chciano właściwie wyjaśnić odnoszące się stosunki, ułatwić i przygotować wzajemne porozumienie się w tej mierze, by związek mógł postawić silny opór, gdyby miało zagrażać nowe jakie niebezpieczeństwo.“

Dania.

(Zajście z republika San Domingo.)

Dagbl. z St. Thomas donosi, że nie ma wielkich widoków w sprawie załatwienia sporu między Danią i San Domingo. Jak wiadomo przyrzekł poseł z San Domingo, de Castro, żądane zadośćuczynienie za obrazę wyrządzoną banderze duńskiej, lecz przy tem miało trzecie mocarstwo być dalszym rozjemcą i oznaczyć warunki w tej mierze. Z pisma rzeczonego okazuje się, że na rozjemcę wybrano Anglię, i że od San Domingo nie ma już być żądane dalsze wynagrodzenie pieniężne.

Rosya.

(Stosunki z Chinami.)

Względem stosunków rosyjsko-chińskich donoszą *Północnej Pszczole* z Irkucka:

„Obiega tu pogłoska, że Chinowie wznowili dawny swój obyczaj, zabijać każdego Rosyana, co przybędzie do ich kraju. Hrabia Murawiew Amurski odpłynął do Chin i Japonii, zapewne nie dla samej ciekawości. Stosunki nasze do obydwu krajów rozszerzają się z dnia na dzień. Co Europa na to mówi, jest dla nas obojętnem: cóż Europę obchodzi porządek naszych ościennych stosunków? W tem nasza rzecz. Z bojaźni przed Anglią nie śmieliśmy sto lat przeszło nic podejmować; spaliśmy — jak gdyby Anglia mogła nam tu być niebezpieczną!“

Turcya.

(Najnowsza poczta lewantyńska na Tryest.)

Konstantynopol, 10. września. Temi dniami odwiedzał Sułtan Portę ze zwykłą uroczystością, przyczem odczytano trzy rozporządzenia: względem ulgi w przekazywaniu dóbr nieruchomych, względem ulepszenia portu Embros i względem mianowania kilku gubernatorów w Rodus i na sasiednich wyspach. — Dnia 7. b. m. odbyła się wielka rewya 25.000 wojska w Ramis Czefeliku. — Etheim Basza mianowany został jeneralnym gubernatorem w Erzerum, a Kabuli Effendi nadzwyczajnym komisarzem na wyspie Krecie. — Wkrótce nadejdzie z Anglii pięć paropływów przeznaczonych dla floty tureckiej na czarnem morzu. W Libanonie zaszły znowu bójki między chrześcianami i Druzami.

Smyrna, 9. września. Pruski konzul jeneralny, Spiegelthal, został do czasu usunięty od urzędu, a sprawy poselskie poruczono konzulowi holenderskiemu.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Tryest, 17. września. W Antiwari stoi teraz 6 tureckich okrętów wojennych.

Londyn, 17. września. Lord Palmerston przyjechał do stolicy. Rząd wyprawia niezwłocznie indyjskie wojska do Chin. Nadszedł już raport admirała Hope z Szanghai i potwierdza zupełnie główne szczegóły dawniejszych depeszy.

Parma, 16. września. Wotowana tu pożyczka wynosi 5 milionów; wkrótce odejdzie deputacya do Paryża.

Frankfurt, 17. września. Na zasadzie uchwał powziętych w Eisenach i w Hanowerze zebrało się tu 150 członków tego stronnictwa dla utworzenia centralnego towarzystwa, które ma również założyć tu swoją siedzibę. Dyrekcyę tego towarzystwa poruczono wydziałowi złożonemu z 12 członków.

Berlin, 16. września. Południowe wydanie dziennika *Hamburger Börsenhalle* zawiera wiadomości z Szanghai z 12. lipca. W wyższych kołach tamtejszych utrzymywano stanowczo, że Taoutai otrzymał polecenie oznajmić panu Brucke, że atak fortów Tahu na okręta angielskie nastąpił przez pomyłkę, której Cesarz szczerze żałuje; że mandarynowi, który dopuścił się tego gwałtu, ścięto głowę, i że Cesarz radby przyjąć pana Brucke w Pekinie i załatwić sprawę w przyjażny sposób.

Petersburg, 16. września. Osobny dodatek do *Inwalida* zawiera raport podpułkownika Grabbe o zwycięztwach na Kaukazie. Gunit wzięto szturmem i zdobyto 5 dział; Szamil, jego synowie i familia jako też murydzi częścią polegli, częścią wzięci w niewolę; Rosyanie niestracili nawet 100 ludzi.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętnych cen czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów z drugiej połowy sierpnia b. r. na targach w obwodzie lwowskim, przemyskim, stanisławowskim, sanockim czortkowskim i kołomyjskim.

	Obwód											
	Lwów		Przemyśl		Stanisławów		Sanok		Czortków		Kołomyja	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	waluty austryackiej											
Mec pszenicy . . .	2	81	2	46	3	11	2	56	2	63	3	10
„ żyta . . .	1	54	1	38	1	86	1	67	1	53	1	53
„ jęczmienia .	1	23	1	23	1	39	1	27	1	13	1	9
„ owsa . . .	1	.	1	.	1	.	.	92	.	77	.	67
„ hreczki . .	1	56	1	49	1	54	.	.	1	75	1	76
„ kukurudzy .	.	.	.	.	2	3	.	.	1	65	1	77
„ kartofli . .	.	58	.	69	.	70	.	87	.	66	.	95
Cetnar siana . . .	.	84	.	90	.	96	1	13	1	45	1	17
„ w łny . . .	.	.	125	.	40	62	.	.	.	.	.	.
„ nasienia konicza	.	.	20	.	36	75	.	.	41	.	.	.
Sag drzewa twardego	7	30	6	73	6	59	5	49	7	2	6	28
„ „ miękkiego	5	43	4	57	4	75	3	97	5	.	4	35
Funt mięsa wołowego	.	10	.	9	.	9½	.	11	.	9	.	9
Mas okowity . . .	.	85	.	63	.	47	.	67		73	.	49

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 17. i 18. września.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	322.10	+ 9.3°	87.7	zachodni	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	322.04	+ 16.5°	70.4	poł.-zach.	„	„
10 god. wiecz.	321.60	+ 13.4°	82.2	„	„	„

W nocy i wieczor deszcz 0.‴33.

Pora	Barometr	Stopień ciepła	Stan powietrza	Kierunek i siła wiatru		Stan atmosfery
7. god. zrana	321.56	+ 12.6°	86.8	południ.	sł.	pochmurno
2. god. po poł.	322.66	+ 14.4°	73.9	zachodni	„	„
10. god. wiecz.	324.51	+ 8.7°	89.2	„	„	deszcz

Ilość deszczu 0.‴70.

Przyjechali do Lwowa

Dnia 19 września

Hotel rosyjski: PP. Rubczyński Alfr., z Stanina.

Hotel europejski: Grabieński Henr. Chr., z Trzciany. — Parzelski Fr., z Suszna. — Br Doliniański Sew., z Dolinian. — Lityński Wen., z Litwinowa. — Jorkas Józef, c. k. porucz., i dr. Wszelaczyński Leon, adw. krajowy, z Tarnopola — Dolański Ludw., z Rakowy.

Hotel Langa: Gareiss, c. k. major, i Derankowski Felix, ces. francuski kapitan, z Czernowiec. — Werner Franc., c. k. nadkom. wojenny, z Pragi.

Hotel Kuhna: Baczyński Alex., z Krowicy hołodowskiej. — Papara Szczęsny, z Potoka.

Hotel krakowski: Glixelli Teodor, z Chodorówki.

Do domu zajezdnego nr. 12¾: Sulzbök Aug., c. k. porucz., i Bodyński Roman, c. k. podpor., z Włoch.

Pod kolej żelazną: Jaworski Józef, z Korzelicy.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 19 września

PP. Sokołowski Jul., do Werchraty. — Hr. Zabielski Ludwik, do Tarnopola. — Borowski Skarbek Ludwik, do Krowicy. — Pietrzycki Wiktor, do Tarnopola. — Smarzewscy Franc. i Alex, do Artasowa. — Br. Doliniański, Sew., do Dolinian. — Lityński Wen., do Litwinowa. — Jorkas Józef, c. k. porucz., do Tarnopola. — Hr. Badeni Alex, do Glinian.

Kurs lwowski.

Dnia 19. września

		gotówka zł.	gotówka c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	5	59	5	67
Dukat cesarski	„ „	5	64	5	71
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	9	58	9	75
Rubel srebrny rosyjski	„ „	1	84	1	89
Talar pruski	„ „	1	80	1	85
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.	bez kuponów	82	—	82	75
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	71	70	72	45
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	76	70	77	58

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 19 września.

		zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po	wal. austr.	82	—
„ przedał „ „ 100 po		—	—
„ dawał „ „ 100		—	—
„ żądał „ „ 100		82	50
Wartość kuponu od 100 złr.		—	91

Telegrafowany wiédeński kurs papierów i weksli.

Dnia 19. września

1. Dług publiczny. *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 77.60 Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. Metaliki po 5% za 100 zł. 74.40; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł —; po 3% za 100 zł. .—; po 2½% za 100 zł. -.—; po 1% za 100 zł. — Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —.—; z r. 1839 za 100 zł. —.— z roku 1854 za 100 zł. —.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.—; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1869 -.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

2. Akcye. Banku narodowego sztuka 885 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 207 20; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr —.

3. Listy zastawne. Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesiecy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

4. Losy. Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

Kurs wexlowy. Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 103.75. Berlin za 100 talarów —.— Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 z. południ. niemieck. waluty —.—. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko —.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich — —. Londyn za 10 funtów szterl. 121.25. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. —. . Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 5 75, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiédeńskiej.

Dnia 17. września

Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5% za 100 zł.	68 50	69 —
Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł.	77.60	77 80
Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „	—.—	— —
Metaliki po 5% za 100 zł.	74.—	74 50
dtto. „ 4½% za 100 zł.	63.75	64.—
Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł.	298.—	300.—
„ 1839 „ 100 „	116.50	117.—
„ 1854 „ 100 „	109 25	109 75
Renty Como po 42 lir. austr.	15.50	16 —
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.: Niższej Austryi	94.—	94 50
Węgier	72.—	73.—
Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii	70.—	71.—
Galicyi	72 50	73 —
Bukowiny	69 50	70.—
Siedmiogrodu	69 50	70 —
innych krajów koronnych	84.—	94.
Z klauzula losowania w r. 1867	—.	—.—

Akcye.

	pien.	towar.
Banku narodowego sztuka	887.	889.—
Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr	208 20	208 40
Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw.	553 —	556.—
Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon.	1840 —	1845
Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr.	260 50	261 —
Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty	172 50	173 50
Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k.	137 —	137 50
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	105.—	105.—
Lomb.-weneckiej kolei żelaznej po 570 lir. austr. czyli 192 zł m. k. z 76 zł. 48 kr. (40%) wpłaty	120 —	121
Wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa po 200 zł. czyli 500 frank. z 60 zł. (30%) wpłaty	—.—	—.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	448.—	450.—
Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „	253.—	25?.—

Listy zastawne.

		pien.	towar.
Banku narodowego w mon. kon.	6letnie po 5% za 100 zł.	98.—	98 50
	10 „ „ 5% „ 100 „	94.—	94 50
	przeznaczone do losowania po 100 zł.	86.—	85.50
Banku narodowego w wal. austr.	na 12 miesięcy 5% za 100 zł.	99.5	100.—
	przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł.	82.25	82 75

Losy.

	pien.	towar
Instyt. kredyt dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę	96.25	96 50
Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon.	102.—	103.—
Esterhazego 40 zł. m. k.	81.—	82.—
Salma 40 „ „	39.50	40.—
Palfiego 40 „ „	35.50	36.—
Clarego 40 „ „	37.	37 50
St. Genois 40 „ „	36.—	36 50
Windischgrätza 20 „ „	24.—	24.50
Waldsteina 20 „ „	26.—	26 50
Keglevicha 10 „ „	14 50	15.—

Na 3 miesiące.

	pien.	towar
Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5%	103 25	103.50
Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty	103.25	103 50
Hamburg za 100 marko banko 2¾%	90.75	91 25
Londyn za 100 funtów szterl. 3%	120.50	121 —
Paryż, za 100 franków 3%	47.80	48 —

Kurs złota.

	pien.		towar.	
Dukaty ces. mennicze	5 zł.	67 cen.	5 zł.	68 cen.
Korona	16 „	45 „	16 „	48 „
Napoleondor	9 „	63 „	9 „	65 „
Rosyjski imperyał	9 „	80 „	9 „	82 „

KRONIKA.

(Płace posłów angielskich od roku 1856.) Urzędowy wykaz pensyi wypłaconych korpusowi dyplomatycznemu od 1 stycznia 1856 zawiera następujące data: Sir Henry Lytton Bulwer, jedyny mianowany od tego czasu „ambasador", pobiera płacy 8000 ft. szt. rocznie. Inni mają tylko tytuł „nadzwyczajnych posłów i pełnomocnych ministrów", i z tych pobiera: petersburski, teraz Sir John Crampton, 6000 ft. szt. płacy i 900 ft. szt. na pomieszkanie; madrycki, p. Buchanan, 5000 płacy i 400 na pomieszkanie; chiński, W. A. Bruce 8000 płacy; amerykański, Lord Lyons, 4500 płacy i 600 na pomieszkanie: neapolitański, Sir Elliott, 4000 płacy i 400 na pomieszkanie, a wiedeński, Lord A. Loftus, 6000 płacy i 900 na pomieszkanie.

(Goście przywiezieni do Austryi okrętem „Novara.") Obydwa krajowcy z wyspy nowo-zelandzkiej, nazwiskiem Wireme Toetoe i Hemere Rerehau, którzy okrętem „Novara" przybyli do Austryi w zamiarze lepszego rozpatrzenia się po świecie, i by poźniej wrócić do kraju rodzinnego, umieszczeni zostali na prośbę p. dr. Scherzer'a, któremu z polecenia najdostojniejszego Arcyksięcia Ferdynanda Maxymiliana poruczono staranie o nich — tymczasowo w c. k. drukarni nadwornej i rządowej, gdzie obznajamiać się mają z różnemi wiadomościami pożytecznemi. Tym sposobem mogliby korzystać z pobytu swego w Austryi, i będą zapewnie mile o tem wspominać za powrotem swym do kraju. Niebędą się oni kształcić na zręcznych zecerów, drukarzy, fotografów lub drzeworytników, lecz obznajomić się mają z rozmaitemi wydziałami sztuk pięknych i umiejętności, by w razie potrzeby zająć się jakiem przedsiębierstwem pożytecznem.

Na wiosnę odpłyną obydwa do Anglii, dokąd mają listy polecające, a ztamtąd wrócą do domu.

Kafrowie zabrani na fregatę „Novara" z Przylądku pozostaną przez dłuższy czas w Tryeście, gdzie wkrótce mają być ochrzczeni, gdyż już podczas podróży morskiej ugruntował ich w wierze katolickiej ksiądz Marochini kapelan wyprawy cesarskiej posiadający dokładnie język kaferski.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.